

اطلاعات از موضع گیری هیجانی پرهیز دارد

* از سابقه و پیشینه روزنامه اطلاعات برای ما بگوئید و اینکه آیا شده که برای مدتی متوقف بشود یا خیر.

** روزنامه اطلاعات در سال ۱۳۰۵ تأسیس شد. قبل از آن، یعنی در سال ۱۳۰۳ عباس مسعودی یک خبرگزاری را به عنوان آژانس

اطلاعات تأسیس کرده بود. بعد از گذشت یک سال از وزارت معارف درخواست مجوز روزنامه کرد و در اواخر سال ۱۳۰۴ مجوز تأسیس روزنامه برای او صادر شد. در تیرماه ۱۳۰۵ رسماً اولین شماره روزنامه اطلاعات منتشر شد. یک ماه بعد، یعنی از ۱۹ مردادماه ۱۳۰۵ تا امروز روزنامه اطلاعات به صورت مرتب و منظم منتشر شده است. از این نظر می توان گفت روزنامه اطلاعات با سابقه ترین روزنامه ایران محسوب می شود که به صورت مداوم منتشر شده است. البته آن موقع روزنامه هایی وجود داشت، اما به صورت نامرتب منتشر می شدند. اما انتشار روزنامه اطلاعات فقط پنج بار به دلایلی برای مدت متوقف شد: یک بار در پی حوادث سال ۱۳۲۱ بود که شورش و تظاهراتی در تهران صورت گرفت و در پی آن دولت احمد قوام همه نشریات، به غیر از روزنامه دولت را تعطیل کرد. به همین خاطر روزنامه اطلاعات به مدت حدود دو ماه متوقف شد. بعد از آن در جریان کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ روزنامه اطلاعات به مدت سه روز منتشر نشد؛ یعنی روزهای ۲۸، ۲۹ و ۳۰ مرداد. دو بار دیگر در سال ۱۳۵۷ متوقف شد: یک بار در هفته اول اعتصاب مطبوعات، یعنی در مهرماه ۱۳۵۷ و بار دیگر از ۱۵ آبان ماه ۱۳۵۷ که اعتصاب مطبوعات

شروع شد و تا ۱۵ دی ماه ۱۳۵۷ ادامه داشت؛ یعنی در ۱۶ دی ماه انتشار خود را از سر گرفت. یک بار هم در سال ۱۳۶۲ اتفاقی افتاد و توزیع روزنامه با مشکل مواجه شد و بعد از سه روز با رفع شبهه، انتشار روزنامه از سر گرفته شد. از آن موقع تا الان انتشار روزنامه اطلاعات برای همیشه تداوم داشته و بیش از ۲۶ هزار شماره از آن چاپ و منتشر شده و در اختیار مردم قرار گرفته است.

روزنامه اطلاعات از معدود روزنامه هایی است که در دوره های مختلف و از قبل انقلاب منتشر می شد؛ از جمله در دوره رضاشاه. در دهه دوم حکومت رضاشاه اکثر نشریات تعطیل شدند و انگشت شماری از آنها منتشر می شدند؛ یکی از آنها روزنامه اطلاعات است. از این نظر روزنامه اطلاعات، روزنامه قدیمی و پُرسابقه محسوب می شود.

* حاج آقای دعایی چگونه و از چه زمانی سرپرستی روزنامه اطلاعات را بر عهده گرفت؟

** تا سال ۱۳۵۳ که عباس مسعودی مدیرمسئول و صاحب امتیاز روزنامه، زنده بود مدیریت آن را بر عهده داشت. وقتی در سال ۱۳۵۳ فوت کرد، پسرش فرهاد مسعودی عهده دار اداره روزنامه اطلاعات شد و مدیریت او تا سال ۱۳۵۷، یعنی تا پیروزی انقلاب اسلامی ادامه داشت. بعد از پیروزی انقلاب، شورایی از کارکنان دفتر روزنامه و نمایندگان از دولت موقت زیر نظر شورای انقلاب و مشخصاً دکتر مفتاح تشکیل شد. سردبیرهای مختلفی عوض شدند. تا اینکه در سال ۱۳۵۹ با دستور و حکم مرحوم امام خمینی حاج آقای دعایی به سمت سرپرست مؤسسه اطلاعات منصوب شد. جالب اینکه هم رئیس جمهور وقت، آقای بنی صدر حکم ایشان را امضا کرد و هم مرحوم امام خمینی؛ یعنی ایشان برای این سمت دو حکم داشته است. از سال ۱۳۵۹ تا امروز (۳۸ سال) حاج آقای دعایی مسئولیت اداره روزنامه اطلاعات را بر عهده دارد.

* مؤسسه اطلاعات به غیر از روزنامه، آیا هفته نامه یا ماهنامه ای منتشر کرده است؟ احیاناً اگر مجلات دیگری در مؤسسه انتشار یافته اند نام آنها را ذکر بفرمایید.

** در طول ۹۲ سال مؤسسه اطلاعات غیر از روزنامه، تعداد نشریات دیگری هم منتشر کرده است؛ از جمله

نشریه فرانسوی ژورنال دو تهران و روزنامه انگلیسی تهران ژورنال. از سال ۱۳۲۰ انتشار اطلاعات هفتگی به عنوان مجله آغاز شد و هنوز هم ادامه دارد و به ترتیب بعد از آن، اطلاعات ماهانه، اطلاعات هوایی، اطلاعات سالانه، اطلاعات جوانان روز، اطلاعات دختران و پسران، مجله دنیای ورزش و مجله اطلاعات بانوان، نشریاتی هستند که قبل از انقلاب چاپ می شدند. بعد از انقلاب انتشار تهران ژورنال و ژورنال دو تهران متوقف شدند؛ مدتی اطلاعات بانوان با عنوان راه زینب منتشر می شد و بعد اطلاعات دختران و پسران هم متوقف شد. البته انتشار اطلاعات هفتگی و اطلاعات جوانان و مجله دنیای ورزش که قبل از انقلاب شروع شده بود، ادامه پیدا کرد.

علاوه بر مجله دنیای ورزش و نشریاتی که نام بردم، چندتا نشریه دیگر هم بعد از انقلاب منتشر می شدند؛ از جمله اطلاعات سیاسی اقتصادی، ادبستان و اطلاعات حکمت و معرفت. اینها نشریاتی است که مؤسسه اطلاعات چاپ و منتشر می کرده است. انتشار اطلاعات بین الملل هم از سال ۱۳۷۳ شروع شد و تا سال ۱۳۹۵ ادامه یافت و بعد متوقف شد. اطلاعات بین الملل هم در اروپا و آمریکا توزیع می شد.

* در طول این سالیان در همین ساختمان فعلی بوده اید؟

** دو دهه بعد از پیروزی انقلاب، ساختمان اصلی مؤسسه اطلاعات در خیابان خیام تغییر کرد و به ساختمان جدید در محل فعلی، یعنی خیابان میرداماد تهران، انتقال یافت. در این مدت تمام تشکیلات مؤسسه، از جمله چاپخانه، امور اداری و تحریریه به ساختمان جدید در خیابان میرداماد مستقر شدند.

* وجه امتیاز روزنامه اطلاعات با سایر روزنامه های کشور را در چه چیزی می دانید؟

** روزنامه اطلاعات در طول این سالیان قبل و بعد از انقلاب خطمشی میانه رو داشته است. حتی در دوره هایی که آزادی مطبوعات وجود داشت، مثل دهه بیست و دوره دکترا مصدق، همواره مشی اعتدالی خود را حفظ می کرد و از موضع گیری های هیجانی و تند و تیز علیه یا له افراد یا دولت ها پرهیز می کرد. این خطمشی بعد از انقلاب با آمدن حاج آقای دعایی و با توجه به ویژگی های فکری و جهت گیری های سیاسی ایشان، همچنان ادامه

پیدا کرده است. به نظرم این مهم ترین و برجسته ترین ویژگی روزنامه اطلاعات است. ویژگی دوم، تداوم و استمرار آن است که به مدت بیش از نود سال دارد منتشر می شود. در ایران که نهادها، به ویژه نهادهای مدنی و غیردولتی، عمر کوتاهی دارند و زودگذر هستند، این خطمشی و این پایداری و ماندگاری، خود یک حُسن محسوب می شود. امری که در جاهای دیگر کمتر مشاهده می کنیم.

* مشکلات و موانع پیشروی شما در روزنامه اطلاعات چیست؟

** امروزه یکی از معضلات و مشکلاتی که نشریات با آن مواجه اند، کاهش سرانه مطالعه و روزنامه خوانی در جامعه است و این فقط مختص روزنامه اطلاعات نیست؛ بلکه شامل همه نشریات می شود. به هر حال هر رسانه ای به داشتن مخاطب خودش زنده است. متأسفانه در کشور ما آمار مطالعه، کتاب خوانی و روزنامه خوانی کاهش پیدا کرده است؛ به ویژه بعد از رشد فضا و شبکه های مجازی. وقتی رسانه ای مخاطب نداشته باشد، طبیعتاً انگیزه خودش را از ادامه فعالیت از دست می دهد یا دست کم کیفیت آن پایین می آید؛ همچنین مسائل و مشکلات اداری آن رسانه افزایش پیدا می کند. بنابراین این مشکل شامل همه نشریات کشور می شود. تیراژ بیش از صد عنوان روزنامه سراسری و محلی در کشور در سال ۱۳۹۶ به زحمت به یک میلیون نسخه در روز رسید؛ در حالی که در کشورهای پیشرفته، مثل ژاپن، علی رغم وجود شبکه های مجازی فراوان و قوی، نشریات مخاطبان زیادی دارند. روزنامه ژاپنی با نام آساهی شیمون، بیش از سیزده میلیون نسخه تیراژ دارد. وقتی روزنامه ای سیزده میلیون نسخه فروش دارد، طبیعتاً امور آن بهتر می گذرد. در حال حاضر بهترین و مطرح ترین روزنامه ها در کشور، روزانه کمتر از صد هزار نسخه فروش دارند. بسیاری دیگر از روزنامه ها در کشور، کمتر از پنج هزار نسخه فروش دارند. این یکی از آفت ها و مشکلات اساسی است که روزنامه ها در ایران با آن مواجه هستند.